

16- *Olduğu gibi* yapısının düşündürdükleri¹**Ali Fuat ALTUNTAŞ²****APA:** Altuntaş, A. F. (2021). *Olduğu gibi* yapısının düşündürdükleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 250-272. DOI: 10.29000/rumelide.1036517.**Öz**

Türk dilinde benzetme denildiğinde akla ilk olarak *gibi* edatının ve bu edatla kurulan benzetmeli yapıların geldiği söylenebilir. *Gibi* edatıyla kurulan kelime gruplarının deyim mi yoksa kalıp söz mü olduğu tartışılmaktadır. Deyim ve kalıp söz kavramlarına ilişkin kapsamlı araştırmalar ve tartışmalar içeren çalışmalar ortaya konulmasına rağmen bu yapıların benzerlik ilgisine kuran *gibi* edatı ve *ol-* fiiliyle birlikte kullanılan *olduğu gibi* yapısıyla ilişkisine değinilmemiştir. *Gibi* edatı ve bu edatın oluşturduğu edat gruplarına ilişkin anlamsal farklılıkların ortaya konulduğu çalışmalar yapılsa da *olduğu gibi* yapısı ve bu yapının çok anlamlılık özelliği barındırdığı göz ardı edilmiştir. Bu çalışmayla, Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'te madde içi olarak yer verilmemiş olan *olduğu gibi* yapısına dikkat çekmek, yapının çok anlamlılık özelliğini vurgulamak, dolayısıyla Türkçenin söz varlığına da katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Çalışmaya konu olacak örnek cümlelerin tespiti için telif hakları konusunda titiz davranılarak ve hiçbir ayırım gözetmeksizin seçilen 28 farklı yazardan 50 farklı roman taranmıştır. Tarama neticesinde tespit edilen *olduğu gibi* yapısının tanımladığı cümleler, anlamsal farklılıklar gözetilerek tasniflenmiştir.

Anahtar kelimeler: *gibi*, *olduğu gibi*, edat, deyim, kalıp söz**Reflections of *olduğu gibi* structure****Abstract**

It can be said that the preposition *gibi* and the analogous structures formed with this preposition come to mind first when analogy is mentioned in the Turkish language. It has been discussed whether the word groups formed with the preposition *gibi* are idioms or formulaic expressions in Turkish language. Despite the extensive research and discussions regarding the idioms and formulaic expressions in Turkish language, the relation of these analogous structures to the structure *olduğu gibi*, which is formulated with the preposition *gibi* and the verb *ol-*, has not been mentioned. Although there are studies that reveal the semantic differences related to the preposition *gibi* and the preposition groups formed by this preposition, polysemous feature of this structure has been overlooked. This study aims to draw attention to the structure *olduğu gibi*, which is not included as an item in the Turkish Dictionary provided by Turkish Language Association and to emphasize the polysemous feature of the structure and thus to contribute to the vocabulary of the Turkish language. In order to determine the sample sentences to be analyzed in this study, 50 different novels from 28 different authors were scanned by paying due attention to the copyright arrangements and without

¹ Bu çalışma, IX. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumunda (2 – 4 Kasım, Malatya) sözlü bildiri olarak sunulan metnin tarama kapsamı genişletilmiş ve detaylandırılmış şekliyle sunulmaktadır.

² Arş. Gör., Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı, Yeni Türk Dili (Balıkesir, Türkiye), aaltuntas@bandirma.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3063-4835. [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 21.10.2021-kabul tarihi: 20.12.2021; DOI: 10.29000/rumelide.1036517]

showing any prejudices concerning the selection of the books. As a result of the scanning, the sentences including the structure *olduğu gibi* were classified considering the semantic differences.

Keywords: *gibi*, *olduğu gibi*, preposition, idiom, formulaic expressions

1. Giriş

Dünya dillerine benzer şekilde Türk Dili'nde de anlamı ve anlatımı kuvvetlendirmenin yanı sıra çeşitlendirmek, çekicilik kazandırmak, etkili ve akıcı kılmak amacıyla benzetmelerden yararlanır. Benzetme konu olduğunda ise akla ilk gelen yöntem *gibi* edatıyla yapılan benzetmeli yapılardır. *Gibi* edatını Türkçenin her devrinde ve şivelerinde çok yaygın kullanıldığını belirten Hacıeminoğlu, isimlerin yalın ve iyelik halleri, zamirlerin hem yalın hem ilgi hali, benzetme edatı ve söz dizimsel yapı içerisinde zarf görevleri bulunduğunu ifade etmiştir (Hacıeminoğlu, 1992:41). Edat grubu niteliğinde kurulmuş *gibi*'li benzetmeli yapıların sadece bu görevlerle sınırlı olmadığı, farklı görev veya anlamlara gelebileceği dilimizin söz varlığına katkıda bulunan, Türkçenin zenginliğini gözler önüne seren çalışmalarda tanıklanmaktadır. Ancak bu benzetmeli yapıların deyim mi yoksa kalıp söz mü olduğu konusu ise tartışma konusudur. Ayrıca araştırmacıların deyim ve kalıp söz kavramlarının tanımlanması, hangi yapıların deyim hangi yapıların kalıp söz kategorisinde yer alacağı/ayırımı konusunda da farklı fikirleri olduğu ve bir uzlaşma ortamının sağlanamadığı görülmektedir.

TDK TS'de "Genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, ilgi çekici bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği, tabir." şeklinde ifade edilen *gibi* edatı için 4 temel anlam verilmiştir. Bunlardan "-e benzer" anlamı için "Bu göz alabildiğine düzlük, sinsi bir bataklık gibidir." örneği kullanılmıştır. Diğer üç anlam söz dizimsel yapı içerisinde zarf görevindedir. İkinci anlam "o anda, tam o sırada, hemen arkasından" için "Haberini aldığı gibi yola çıktı." örneği verilmiştir. "İmişçesine, benzer biçimde" anlamı için "Bu sade dekor, ölümün manzarasını ulvi bir tablo gibi güzelleştirmiştir." örnek cümlesi kullanılmıştır. "-e yakıştır" anlamı için ise "İnsan gibi davrandı." örnek cümlesi kullanılmıştır. Ayrıca "gibi yapmak, gibi gelmek, gibi olmak" anlamları da örnek cümlelerle verilmiştir (TDK, 2011: 944).

Korkmaz, deyim kavramını karşılayan yapılar için gerçek anlamını kaybederek farklı ve çekici anlatıma sahip olan kelime öbekleridir (Korkmaz, 2007: 66) şeklinde yorumlamıştır.

Aksoy ise deyim, "Bir kavramı, bir durumu ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümce." (Aksoy, 1988: 52) ifadesiyle vererek, sözü edilen yapıları 'benzetmeli anlatımlar' başlığı altında incelemiş, deyim kategorisinde olmaya elverişli olan ve olmayan benzetmeli anlatımlar vardır, diye belirterek "Bilindiği üzere benzetme ilgeci olan '*gibi*', benzetmedeki iki 'yan'ın güçlü olmasından sonra gelir. Bunun arkasından 'benzetme yönü'nü belirtecek olan önad söylenmezse '...gibi' takımı, bu önadın yerini tutar." (Aksoy, 1988: 46) açıklamasını yapmıştır.

Berke Vardar, "Bir tür sözlüksel birim oluşturan anlambirim toplaşması; genellikle öz anlamından az çok ayrı bir anlam içeren kalıplaşmış söz." (Vardar, 2002: 71) tanımına yer verir.

Çotuksöken, deyim "En az iki sözcükten kurulan, konuşmada ve yazıda anlatım gücünü artıran, anlam yönünden yer yer mantık dışına taşan bölümleri olabilen, yapısındaki kimi sözcükleri anlam değişmesine uğrayan, kalıplaşmış söz öbeklerine verilen addır." (Çotuksöken, 1992: 5) şeklinde tanımlamıştır.

Deyim, kalıp söz konusunda Günay Karaağaç'ın her iki kavrama da aynı tanımlamayı yaptığı görülmektedir. "Bireysel ve nedenli olan bir söz dizimi biriminin genelleşip yaygınlaşarak nedenliliğini yitmesiyle ortaya çıkan ve tek bir sözlük birimi olarak algılanan söz öbeği veya cümleye deyim / kalıp söz denir." (Karaağaç, 2013: 271, 516). Farklı bir kavram olarak kalıplaşmış söz terimini kullanır ki bunun için de "Belli durumlarda söylenmesi konusunda toplumun bireyleri arasında üzerinde anlaşmaya varılmış söz öbekleri veya cümlelerdir" (Karaağaç, 2013: 523) şeklinde tanımlamada bulunmuştur.

Bu kavram alanlarında en kapsamlı ve güncel çalışmalardan birini yapmış olan Gökdayı, Kalıp Sözcükler için "Önceden belirli bir biçimde girip hafızada öylece saklanan, söyleneceği sırada yeniden üretilmeyip olduğu gibi hatırlanarak, gerekiyorsa bazı eklemeler ve/veya çıkarmalar yapılarak kullanılan, tek bir sözcükten, ardışık veya aralı sözcükler içeren sözcük öbeği ya da tümceden oluşabilen belirli durumlarda söylenmesi toplumca benimsenmiş ve görece bir sıklığa sahip sözler olarak iletişim kurulmasına, devamına veya sonlandırılmasına yardım eden ve kullanım yerleri çok sınırlı olan kalıplaşmış dil birimleri." (Gökdayı, 2011: 71) şeklinde tanımlamada bulunmuştur.

Deyim, kalıp söz ve hatta atasözü ile ilgili ilk yazılı belgelerimizden tarihî Türk lehçelerine varana dek detaylı araştırmalar, tasnifler yapılmıştır. Üzerinde çalışılan konunun temelini oluşturan başta edat kavramı olmak üzere sıralanan tüm kavram ve yapılar ile ilgili olarak – çalışmanın asıl konusunun deyim, kalıp söz ayırımı belirlemek olmadığı için – konunun anlaşılabilirliğini artırmak adına, araştırmacıların yapmış olduğu tanımlamaların ancak belli bir kısmına yer verilmiştir.

Yapılan tanımlamalardan ve açıklamalardan yola çıkarak deyim, kalıp söz kavram alanlarının belirlenmesi noktasına tereddütlü yaklaşmakla birlikte şu yorumlama yapılabilir: Deyim, kendisini oluşturan yapıdaki sözcük/söz öbeklerinin gerçek anlamları ve mecaz anlamları arasındaki farkın çok az olduğu, herkes için aynı şekilde ve aynı anlama gelecek biçimde kullanıldığı/anlaşılabilirliği, mecazlı/mecazsız bir ifadeyle kullanılabilen kalıplaşmış söz öbekleri, başka bir ifadeyle, Deyim; herhangi bir kavram veya durumu, çekici bir anlatımla birlikte belirli kurallar çerçevesinde bir araya gelen kendine özgü bir yapı içerisinde yansıtan ve birçoğunun temel anlamlarından farklı bir anlamı olan/ortaya çıkan kalıplaşmış söz öbeği olarak ifade edilebilir. Kalıp Söz için ise; temel anlamını koruyarak veya kısmen de olsa kaybederek yeni olgulara ve kavramlara karşılık gelen söz öbekleridir denilebilir. Araştırmacıların tanımlama, örnekleme ve tasniflemelerinden, deyim–kalıp söz konusunda kesin bir ifade ve keskin bir tanımlama yapabilmenin zor olduğu, kavramların ayırımının nasıl yapılacağı hususu sorun olarak devam ettiği görülmektedir.

İngilizcede daha çok *like* ve *as* sözcükleriyle karşılanan *gibi* edatının eş anlamlıları olarak *alike*, *akin*, *as if*, *so* sözcükleri sayılabilir (Merriam Webster's Dictionary of Synonyms, 1984: 499-500). Yabancı dillerde olduğu gibi Türkçede de günümüze kadar *gibi* edatının özellikle benzerlik ilgisi anlamını karşılayan kavramlar üzerine birçok çalışma yapılmış, tarihî dönemlerdeki kullanımlarına kadar araştırılmıştır. Tarihî Türk lehçelerinde *gibi* edatına sırasıyla *gibi*, *bigi*, *kibi*, *kibik* (*kibi+ök*) şekillerinde rastlanır. *Gibi* edatının yapısı kip 'kalıp, misal, örnek' sözüne +i üçüncü teklik şahıs iyelik ekinin getirilmesiyle oluşturulur (Sev, 2007: 99).

Yapılan çalışmalar incelendiğinde *gibi* edatı daha çok yapısal olarak incelenmiş ve araştırılmış özellikle cümle içi kullanımları bakımından söz dizimi konusu olmuştur. *Gibi* edatıyla kurulan bu yapıların anlam temelli çalışmalarda ortaya çıktığı üzere farklılıkları olduğu göz ardı edilemeyecek bir gerçektir. Sev çalışmasında, TDK TS'de 356 adet *gibi* edatıyla kurulan benzetmeli yapıları anlam farklılıklarıyla

birlikte tespit etmiştir (Sev, 2012:499-512). Üstünova yapmış olduğu çalışmayla *gibi* edatının farklı görev ve anlamlarını örneklerle açıklamıştır (Üstünova, 2008:331). Başka bir çalışmada ise “-*EcEkmiş gibiyim*” yapısını inceleyerek *gibi*’li yapıların farklı bir kullanımını vurgulamıştır (Üstünova, 2021:59). Altuntaş, Türk edebiyatının seçkin romanlarından taramalar yapmış, TDK TS’de *dilediği gibi* yapısının yer almasına karşılık *olduğu gibi* yapısının yer almadığını tespit etmiş ve -*DIĞI gibi* yapısında kurulmuş *ol-* fiiliyle kullanılan *olduğu gibi* yapısını anlam farklılıklarıyla birlikte incelenmesi gerektiği düşüncesini ifade etmiştir (Altuntaş, 2017:217). Türk dilinde edat grubu niteliğinde kurulmuş *gibi*’li benzetmeli yapıların bu kadarla sınırlı olmadığı aşikârdır. Bu düşünceyle telif hakları gözetilerek, bulunabilen en eski baskılardan, hiçbir ayırım gözetmeksizin seçilen 28 farklı yazarın kaleme aldığı 50 farklı romandan *olduğu gibi* yapısının farklı kullanımlarını üstelik anlam farklılıklarıyla birlikte tespit etmek, incelemek ve bu konuya dikkat çekmek amaçlanmıştır.

Bu kalıplaşmış söz öbeklerinin farklı anlamlara geldiği örnek cümleler bulunmaktadır. Bu anlamlar, telif hakları konusu göz önünde bulundurularak ve ayırım yapılmaksızın seçilen 28 farklı yazardan 50 farklı roman taranarak belirlenmiştir. Tarama, tespit etme, tasnifleme işlemlerinin tek bir araştırmacı tarafından yapılması uzun zamanlara mal olması nedeniyle belirlenen ***aniden, apaçık-açıkça, değişmemiş/değişmezlik, detaylı/detaylıca, el değmemiş, eski zaman ve yaşanan an, gerçeklik/anlık durumsallık, hareketsiz, hem... hem de..., karşılaştırma, örneklendirme, sürekli olma, tamamen, tahmin, tıpkısının aynısı*** anlamlarının taranan romanlarla sınırlı kalmaktadır.

2. İnceleme

Bu bölümde, 15 farklı anlamda tespit edilen *olduğu gibi* yapısının tanıklandıkları örnek cümleler anlamsal farklılıklar gözetilerek tasniflenmeye çalışılmıştır. Anlamsal farklar ve hangi anlamda kullanıldığının isimlendirilmesi noktasında bağlam temelli okumalar yapılmış, Türk edebiyatının seçkin sanatçılarından kaleminden çıkan romanlarda *olduğu gibi* yapısının tanıklandığı cümlelerde verilen en net anlam, çatı kavram olarak belirlenmiştir. Yapılan okumalarda belirlenen anlamlarla ilgili kimi kategoride birer veya ikişer örnek cümle tespit edilebilmişken, kimilerinde ise aynı roman içerisinde tanıklanıp aynı kategori içerisinde tasniflenen *olduğu gibi* yapılarının sayıca fazla olduğu tespiti yapılmıştır. Bu durumda çalışmanın hacmi de gözetilerek, eleme yöntemiyle belirlenen anlamları en net ifadeyle verebilen belirli sayıda cümle örneği kullanılmıştır.

Aniden anlamı:

“Bağdaş kurduğu yerden ***olduğu gibi*** fırlamış, geri yatırdığı papağı o arbedede başından yuvarlanmıştı.” NA,359

Apaçık/açıkça anlamı:

“Her şey ***olduğu gibi*** gözlerinin önünde idi.” H,24

“Ha size her şeyi ***olduğu gibi*** söylemek zorundaydım.” Te,38

“O, insanı nadan nadan, ***olduğu gibi***, gösterir.” ŞYY,11

“Fakat sahneyi ***olduğu gibi*** göremiyordu; ikide bir sahifelerin üstüne, Nuran’ın başıyla beraber Suat’ın kendi başı da eğiliyordu.” H,313

"Mahiyetini henüz kendimin de anlayamadığım bazı hislerimi **olduğu gibi** söylüyor, bunlar üzerinde münakaşa ediyor, bir neticeye varmadan başka şeylere geçiyordum." KMM,132

"Ölgün, kırmızı bir ışıkla aydınlanan dar koridorda bej rengi üç kapı vardı. Soldaki ardına kadar açtı, beyaz eşyalarla döşenmiş mutlak **olduğu gibi** görünüyordu." BEA,81

"Öyle ki sokağın gürültüsünü **olduğu gibi** duyabiliyorduk içeriden." BEA,251

"Burada kendisini **olduğu gibi** gösterebilir; burada hiç utanmayarak nefsinin zapta lüzum görmeyerek kalbinin olanca yaralarını şu sâkit fakat müşfik mahrem dostların önlerine serebilir." MS,379

"Hareket ederken yıpranmış siyah yeldirme altında vücudunun iskeleti **olduğu gibi** seçiliyor." SB,256

"Fakat kemikleri **olduğu gibi** görünen bu vücudun kendisine mahsus bir sihri var." SB,256

"Allah kalbimi **olduğu gibi** görüyor." AG,193

"Fakat sahneyi **olduğu gibi** göremiyordu; ikide bir sahifelerin üstüne, Nuran'ın başıyla beraber Suat'ın kendi başı da eğiliyordu." H,313

İçimi **olduğu gibi** okumuştum. SAE,348

Bu cinsten kayıtsız ve şartsız bir samimilik ise behemehal bir süzme, eleme ister. Siz de kabul edersiniz ki, her şeyi **olduğu gibi** söylemek mümkün değildir. SAE,10

Bu açıklık cümleleri, "Bir uçak kaçırılmış duydunuz mu?", "Otobüs kazasını **olduğu gibi** gösteriyorlar...", "Başbakanın Mısır ziyaretini takip ediyoruz," gibi televizyondaki haberlerle ilgili bir şev olurdu çoğunlukla. MM,273

Değişmemiş / değişmezlik anlamı:

"Topuzun üçte biri depremlerde göçmüş, yarısı onarılmadan bırakılmış, çökme izi düzensiz yarılma şekliyle **olduğu gibi** duruyor." HS,186

"Hayır, odası **olduğu gibi** duruyor." KM,249

Atiye, Mahmut'tan duyduğunu **olduğu gibi** oğluna anlattı. SAÖ,215

"Mümtaz, bu karanlık aynada henüz başlangıçta olan ömrünün dost hayallerini, babasının altında yattığı ağacı, **olduğu gibi** bıraktığı mesut çocuk saatlerini..." H,28

"Kendi zaaflarını ömrü boyunca bir ser çiçeği gibi yetiştiren bu adamda, bütün iptidailiğiyle **olduğu gibi** kalmış bir çocuk tarafı vardı." MB,44

"Hâlbuki o **olduğu gibi** kaldıkça her adımda bin bir şekle bürünerek gene karşımıza çıkacaktı." MB,82

"Binanın eski halini **olduğu gibi** korumuşlardı, zemindeki tahtalar, pencerelerin pervazları, merdivenler, tırabzanlar, odaların kapılan..." BEA,173

“Settarhan’ın hikâyesine dâhil olduğum zamanda gördüğüm her şey karşı kıyıda hiç bozulmamış, **olduğu gibi** duruyor.” NA,452

Arabanın bazı yerleri, Şevket Usta’nın dediğine göre **olduğu gibi** kalmış, kazadan sağlam çıkan benzin deposu kapağı, vites kutusu, arka camın çevirme çubuğu gibi birkaç parça da sökülüp İstanbul’da çoğu taksi dolmuş olarak hâlâ çalışan başka 56’lara takılmıştı. MM,469

Nuri Efendi her yıl bir takvim neşrederdi. Büyük bir kısmı bir yıl evvelkinden **olduğu gibi** aktarılan bu takvimi kasım sonlarında yazmağa başlar, şubat ortasında Nuruosmaniye’de bir matbaaya benimle yolları. SAE,37

Aramızda öylesine bir güven vardır ki, gitme fırsatını bulamadığım bazı davetlerdeki haberleri annenizden telefonla dinler, **olduğu gibi** yazarım. MM,116

“Bir kadın dergisinde, bir Avrupa gazetesinden **olduğu gibi** alınmış ‘Erkeklerle Göre Kadın Tipleri’ diye bir yazı vardı.” KSK,182

Halime Kaptan teğmene seslendi: Söyleyin boşaltsınlar sandalı, kuma insanler! Emri **olduğu gibi** tekrarladı teğmen. HK,140

Ellerinizi açın. Ben ne söylersem arkamdan **olduğu gibi** siz de söyleyin. ÖO,270

Detaylı / detaylıca anlamı:

“Çocuk işi **olduğu gibi** anlatıyor, kendini müdafaa etmiyordu.” Ac,23

“Gülbahar, önce at hikâyesini **olduğu gibi** anlattı.” ADE,54

Bugün sadrazam Mithat Paşa, sadrazamlıktan uzaklaştırılarak padişah buyruğu – ve benim güçsüz aracılığım – Osmanlı ülkesinden kovulması için padişahımızın İzzettin vapuruyla İtalya’da Brendizi iskelesine gönderilmiştir. Nasıl sürüldüğü aşağıda **olduğu gibi** anlatılmıştır: Üİ,641

“Gece gördükleri gerçek rüyaları **olduğu gibi** ancak aptallar anlatır.” BAK,165

“O gün Melahat’ı boşayarak yalıdan çıkacağını, efendiye etraflı bir mektup yazarak bütün gerçeği **olduğu gibi** anlatacağını, bunları yaptıktan sonra Şemi’den dehşetli bir intikam alacağını çocuk gibi ağlayarak söylüyor...” Mü,144

“...Dedesinin ‘Beylerden gerçek saklanmaz’ öğüdüne uyararak, her şeyi **olduğu gibi** anlattı.” DA,116

“-Ne diyeceği kaldı mı? Tutacağım Kaplan emminin öğüdünü, diyeceğim olanları **olduğu gibi**...” DA,319

“Ve her şeyi, hiçbir şey saklamadan, **olduğu gibi** anlattım.” KSK,146

“Sıra bana gelince, ben de, başıma gelenleri ona, **olduğu gibi** söyledim.” Ç,125

“Son vakayı defterimin son sayfalarına **olduğu gibi** kaydediyorum.” Ç,372

“Erzurum’daki Rüstem Paşaya ahvali **olduğu gibi** bildirmeli, onun yardımını sağlamalı, ondan sonra Hoşap kalesini yerle bir etmeliydi.” ADE,90

Sibel’in gözyaşlarını görünce hikâyemi **olduğu gibi** ona anlatma niyetimden caydığım gibi, konuyu açmış olduğum için de pişmanlık duydum. MM,181

Genç bir kadın, kendisine vaziyetimi **olduğu gibi** anlattığım hâlde, belki de yalnız bunun için benimle evlenmek istemişti. SAE,180

El değmemiş anlamı:

“Geçen gün kolumdaki bohça **olduğu gibi** duruyor.” S,97

“Bir de yerdeki karolar **olduğu gibi** duruyor.” NA,453

Yiyeceklerin, içeceklerin **olduğu gibi** durduğu masalarına oturdu. Se,291

“Resimler, kendi el yazısı notalar, meşk defterleri, her cinsten ney ve Nısfıyeler **olduğu gibi** duruyordu.” H,139

“Agop Efendi için para **olduğu gibi** kaldığı takdirde büyük bir kıymet değildi.” MB,122

“Ben girdim ama her şeyi **olduğu gibi** bıraktım.” KY,10

“Yatağının önündeki devrilmiş çorba tası ve tahta kaşık **olduğu gibi** duruyor ve kimse onlara el sürmüyordu.” KY,39

“Su yalnız ilk günü kesilmişti. Ondan sonra gene **olduğu gibi** bırakılmıştı.” Te,56

El değmemiş. Yepyenyidi. Ben de Ablanın yadigârını hiç giyer miyim? Daha öyle, **olduğu gibi** sandıkta durur. O,140

“Tahılı, samanı, arpası, hayvanı **olduğu gibi** duruyor.” Ya,222

“Haklarında kötü konuşmuş olmayalım, bu kadar iyiliklerini görüyoruz, postacılar, yüz gramı hoşgörmek şöyle dursun, sandıklarımızı **olduğu gibi** geri çevirdiler: (Yukarıdan yeni emir var, yirmi kilodan fazla almıyoruz...) dediler.” ET,13

Evet, dediğim gibi... Bizim vazifemiz çalışanlara yardımdır, asıl muvaffakiyet sizindir. Ben sadece elimden gelen imkânı hazırladım... Ve tepsi **olduğu gibi** yine bize geldi. SAE,240

Eski zaman ve yaşanan an anlamı:

“Derslerinde **olduğu gibi**, tabiatın kanunları dışında hiç bir ihtimal mevcut olmadığını tekrarladığı zaman, bu temel fikir onun burnunun kenarından çenesine doğru temel çivisi gibi dimdik inen çizgide resimleniyordu.” MNK,130

Köyün erkeği, eskiden **olduğu gibi**, “Keçi kız” diye, onu kucaklarına almaya, sevmeye başladı. SAÖ,72

Başmakalesinin tahsilini yaparken, aklı hep başka yerde. Hep heyecanlı anlarında **olduğu gibi**. KS,33

“Havada mavi bir mendil tutan bir hokkabaz eli gibi yine şaşırtıcı, tutulmaz hareketleriyle uçuyorlar, fakat keyifleri yerinde ve iştahlı zamanlarında **olduğu gibi** hep birden o lodos dalgası hızıyla yükselmiyorlar...” H,39

“Olanaklardan birini seçeli, kararını vereli uykuları daha bir rahattı; geçen hafta **olduğu gibi** uyanır uyanmaz yüreğine, kafasına çöken o ağırlık yoktu artık.” AO,95

“Mektepten çıktılar ve birbirlerinden başka hiçbir şeye karşı tecessüs duymadıkları hararetili aşk günlerinde **olduğu gibi** hep arka sokaklara saparak, nereye gittiklerini bilmeden, hedefsiz yürüdüler.” FH,63

“Eskiden **olduğu gibi** ara sıra mutfaktan kayısı kurusu falan aşırıya gittikçe hain aşçı: -Ne istersen açık yeyiver, küçükhanım. Gayrı zatımıza hırsızlık yakışmaz, diye benimle alay ediyordu.” Ç,90

“Tanıştığımız ilk günlerde **olduğu gibi** bin türlü güzel, cazip, kandırıcı fikirler kafama hücum ediyordu.” KMM,126

“Yusuf bu andan karşısındakinin gözlerinde, ona ilk defa zeytinlikte rastladığı zamanki batıcı bakışları gördü ve kendini o zaman da **olduğu gibi** suçlu hissetti.” KY,119

“Tanıştığımız ilk günlerde **olduğu gibi** bin türlü güzel, cazip, kandırıcı fikirler kafama hücum ediyordu.” KMM, 126

“Büyük felaket anlarında **olduğu gibi**, büyük sevinç günlerinde de duygularımızı başkalarıyla paylaşmak bizim için bir derin ihtiyaçtır.” Ya, 120

Yalnız bu sefer, eskiden **olduğu gibi** onlar yanından geçerken kayıtsız duramıyor, bir uykudan uyandırılmış gibi onları tanıyor, gülümseyecek bir muhavereye ise donakalıyor, gülemiyordu. KA,16

Bir leylek oğullarını göklere götürünce kadın ve adam yine o eski, sıkıcı hayatlarına döndüler. Eskiden **olduğu gibi** hâlâ mutsuzdular. EH, 231 – 232

Eski Yunan’da **olduğu gibi**, çevresinde hayranları, yürüyerek anlatıyordu: “Okumalısınız.” BBAR,52

Rüstem Bey her seferinde, hikâyenin burasında kırk dört yıl önceki sıklanlığıyla susar, paşa da kırk dört yıl önce **olduğu gibi** durumu hemen kavrar ve her seferinde Rüstem Beyin omzunu okşayarak “Siz buyrun müddeiumumi bey” der, işte müddeiumumi bey de hikâyeyi her anlatışında tam o anda teşrifatçılığın ne olduğunu gerçekten anlar. TO,52

Daha şimdiden, günde kim bilir kaç defa, onu yaşarken **olduğu gibi** gözlerinin önünde şekillendiriyor; kıvrık saçları, saklı gülüşü, günlük hayatına ait davranışları, jestleri ve bakışlarıyla. KS,363

İrfan, hiç ummadığı gece boşluklarında, Bahçekapı’dan dönen bir tramvayın vınıltısını, limandan çıkan bir şilebin uğultusunu işitiyor; dışarıda her şeyin eskiden **olduğu gibi** yürüyüp gitmesine, dehşetli şaşıyordu. KS,509 – 510

İki yıl öncesine kadar onu ufacıkken ***olduğu gibi*** kucağına oturtur, tıpkı yıllarca öncenin beş, altı, yedi, sekiz yaşlarındaki Nursen'i gibi severdi. EB,57

Günlerdir 'sevgilisi'ni suratlı gören, eskiden ***olduğu gibi*** penceresinin önünden geçerken bir 'Nasılınsınız amca?' olsun demeyişinden öfkeli Sadi bey, küçük oğlundan hiç bir karşılık alamayınca, masadan hırsıyla kalktı, odaya gitti, kapıda. Durdu. "Niçin gelmiyorsun?" EB,177

Füsün ile benim, ikimizin birbirimiz için yaratıldığı bir kere daha ortaya çıkmıştı; ben bunu bildiğim için bütün o çileyi çekmiştim, evli olması hiç önemli değildi, şimdi ***olduğu gibi*** onunla birlikte merdiven çıkma mutluluğu için çok daha fazla çile çekmeye hazırdım. MM,227

Oysa "şimdi" dediğimiz anlar, Çukurcuma'ya akşam yemeklerine gitmeye başladığım günlerde ***olduğu gibi***, Füsün'un bir gülümseyişle, bazan bir yüzyıl yetecek kadar mutluluk verebilir bize. MM, 269 – 270

Kahvelerden sonra yine o gün ***olduğu gibi*** kadro meselesine geçildi. SAE,274

Her zamanki sesiyle kibar, mağrur, tek başına bütün bir kutbu yeniden donduracak soğuk sesiyle, tıpkı eski zamanlarda ***olduğu gibi***. SAE,310

Bizim Nişantaşı'ndaki evde bayram sabahlarında hep ***olduğu gibi***, yakın ve uzak akrabalarından şık giyimli, kravatlı, ceketli, neşeli bir kalabalık öğle yemeğini bekliyordu. MM,39

Uluslararası telefon hattından, o yıllarda hep ***olduğu gibi***, kulağınızı bir deniz kabuğuna dayarsanız duyacağımız çok kuvvetli bir uğultu geliyordu. MM,202

Lisede ***olduğu gibi*** gene en yakın arkadaşları hocalardı. BBAR,82

Rüstem Beyin yüzünde mahcup bir gülümseme belirir, tıpkı kırk dört yıl önce ***olduğu gibi***, bu hikâyeyi her anlatışında sanki paşa ona yeniden elini uzatır ve Rüstem Bey gülümser ve paşa arabadan iner. TO,52

Her şey, eskiden ***olduğu gibi*** cereyan etti albayım. TO,329

Millet yine, tıpkı Kuva-yı Milliye zamanında ***olduğu gibi***, cephe halinde harekete geçiyor. KS,308

İçin için utanarak gülümsüyor: – kendi işini kendin göremez misin kızım? Paris'te ***olduğu gibi***. KS,365

O zamanlar İstanbul'da Sokak adları ve numaraları tutarlı olmadığı ve tıpkı Osmanlı döneminde ***olduğu gibi***, büyük ve zengin aileler, içinde hep birlikte oturdukları büyük konaklarla, binalarla özdeşleştirildikleri için bu yerindeydi. MM,26

Caddeden geçen arabaların lambaları ve trolleybüslerin boynuzlarının arada bir çaktığı mor şimşekleri, mutlu günlerimizde ***olduğu gibi*** yazıhaneyi aydınlatıyordu. MM,165

1975 yazında – dört yıl geçmişti aradan – ***olduğu gibi***, birini Füsün'a benzetince kalbim gene aşkla hızlanmıştı. MM,349

Gerçeklik / anlık durumsallık anlamı:

Adres
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8
Kadıköy - İSTANBUL / TÜRKİYE 34714
e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

Address
RumeliDE Journal of Language and Literature Studies
Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8
Kadıköy - İSTANBUL / TURKEY 34714
e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

“Bu gece yatağımı daha geniş değil, **olduğu gibi** düşünecek,” diyordu.” AA,88

Eğer o beni **olduğum gibi** seviyorsa, yaşantımdan koparmaya kalkışmaz. KS,50

Fazilet pazarlık götürür mesele değildir. Onun içindir ki eskiler insan tabiatını **olduğu gibi** kabul ederek söze başlardı. SAE,349

“Ayaklarının ucuna basarak çıktı, oraya kadar gitti, onu **olduğu gibi** görmek için, geldiğini işittirmekten sakınıyordu.” MS,277

Ben mi realist değilim! Realist olmasaydım size vak’ayı böyle anlatabilir miydim? Size baldızım hakkında en ufak bir ümitle bahsettim mi? Hiçbir tarafını değiştirdim mi? En ufak bir hâlini methettim mi? Ben öyle sanıyorum ki her şeyi **olduğu gibi** görenlerdenim. Hatta fazla realistim, rahatsız edecek kadar... SAE,225

“Fakat bunlarda da her eseri **olduğu gibi** kabul etmezlerdi.” H,134

“Seni **olduğun gibi** kabul ediyorum ve bundan hoşlanıyorum...” H,165

“Hiçbir şey, hiçbir şeyi **olduğu gibi** kabul etmez: İhtiyarı içimizdedir. Dışarıda sadece aletler ve vasıtalar vardır.” H, 292

“Onu yeniden kurmak için çok başka yollara gitmek, çok derinden değişmek, her şeyi **olduğu gibi** bırakıp yeniden işe başlamak lazımdı.” MB,84

“Anlaşılan Beyaz Hala ona kinlenmiyor, onu, yani bu ‘Zelandalı, sıska, süzgün, rengi solgun, arkadaşsız, evde kalma yaşı saydığı otuzundaki yapyalnız psikolog’ turist kadını **olduğu gibi** kabul ediyordu.” G,213

“Asıl üzüntü konusu, son Eğitim Tartışma Komyonu’nun da, bu durumu **olduğu gibi** kabul etmiş olmasıdır.” ET,240

“O, Peregrini gibi kızı tahlile uğraşmıyor, Rabia’nın meyillerini fitratının icabı diye **olduğu gibi** kabul ediyordu.” SB,113

“Ona bir şey olmuştu, kendini olup bitene **olduğu gibi** bıraktı.” NA,142

“Toplumun bu düzenin **olduğu gibi** kabullenip, ferdin sonsuz hürlüğünü isteyen kültür!” HÇ,330

“Bunu **olduğu gibi** kabul etmekten başka çare yok...” KMM,119

“Her şey, her şeyi **olduğu gibi** kabul etmekteydi.” KMM,13

Onların söyledikleri bana işlemiyor, benim söylediklerim onları tutmuyor. Boşluğa konuşuyoruz. Anlamaya ve önlemeye çalışacaklarına, **olduğu gibi** kabul edebilseler. KS,35

Ne denirdi? Her şey değişmişti. Her şeyi **olduğu gibi** yani bugün bana verildiği gibi kabule mecburdum. SAE,301

Aslında gözlüklükken o, etrafını aslında ***olduğu gibi***; masayı masa, kalemi kalem, daktiloyu daktilo olarak görür. KS,75

Bekir, bu işte. Bekir'in içindeki yılan bu. Hayatı ***olduğu gibi*** görmüyor. Sanki bir rüya. KS,212

Realist olmak hiç de hakikati ***olduğu gibi*** görmek değildir. Belki onunla en faydalı şekilde münasebetimizi tâyin etmektir. SAE,225

Başkaları seni ***olduğu gibi*** görüyor da, sen kendini göremiyorsun! Birtakım miskince korkularda hapsoluyorsun. SAE,285

Hareketsiz anlamı:

Bir ara ölü doğrulur gibi oldu. Üstüne üstüne gelmeğe başladı. Memidik gözlerini kapadı. Sonra açtı. Baktı ki ölü orada ***olduğu gibi*** duruyor. ÖO,84

Hem... hem de... Anlamı:

"Acaba vücudumla ***olduğu gibi*** ruhum ve fikrimle de bu adamın kızı mıyım?" Ac,92

"Fikir güzel ***olduğu gibi*** tatbikinde de güçlüğe rastlanmamıştır." Değ,26

Sokak kapısının tokmağı tek bir noktayla vurdu; Macide pike örtüyü üstüne çekti; merdivenlerden yavaş yavaş çıkan hekim odaya dargın yüzle girince. Macide'nin çene çizgisinden, deminki karar veren kemik kayboldu: kadın kocasıyla ***olduğu gibi*** hekimle de tabî yüzle kaldı. Üİ,204

"Dünyada eş yüzler ***olduğu gibi***, eş ruhlar da vardır." KK,136

"Olmaz dede! Burada ne sığır boğazlanır ne de et yenir. İlle et istiyorsan, kendi canım ***olduğu gibi***, kendi etin de sana yeter. Unutma! Ne yiyorsan, sen osun," cevabını almıştı. EH,77

"Sınıfta ***olduğu gibi***, bahçede de herkese uzak durur, ne o güzelim tabut, teneşir ilahilerine, ne o neşeli cenaze oyunlarına iştirak eder." Ç,200

Çünkü kazma sesleri kaledekiler tarafından duyulabilir ve bu kez onlar, kendilerini bulmak için bir karşı – lağım kazabilirdi. Lağımcılık sanatı ortaya çıkmalı beri yerüstünde ***olduğu gibi*** yeraltında da korkunç savaşlar yapılıyordu. PKA,76

Hal böyle olunca onlara, "Bakin bu benim dedemdir. O da benim gibi mübarek bir zâttır. Bana ***olduğu gibi*** ona da saygıda kusur etmeyin," deyip ihtiyara arka çıktığı yoktu. EH,76

Düşünmek Mustafa Hoca'ya göre, 'derunî bir konuşma' idi. Bu konuşma sessiz ***olduğu gibi*** dilsizdi de: "Burada kelimeler yerlerini kavramlara bırakır, fakat bu kavramlar da kelimelerden meydana gelir." BBAR,154

Yalnız bilmiyorum, nasıl bir iş yaptık? Birçok konuda ***olduğu gibi***, bu uğraştığımız işte de bugüne kadar uyuyanlar, birdenbire uyanacaklar yaptıklarımızı duyarlarsa. BBAR,258

Her hâdisemde ***olduğu gibi***, bunda da işin sonunu bir türlü getiremedim: Uzattıkça uzattım. TO,208

Rehavet bilmeyen bir şevk ile izhar ettiği Favust tercümesi, vezinli ve kafiyeli **olduğu gibi**, Garp lisanlarında dahi emsali görülmeyen bir sadakat ile yapılmıştır. TO,439

Haa, sonra şu da var: Daha o sabah fakültede güz dönemi imtihanlarının ikincisine girmiş, birincisinde **olduğu gibi**, bunda da çakmıştım. KS,98

Herkes **olduğu gibi** bana karşı da nazikti. Se,160

İşinden bıkip bezginlik getirmiş insanlarda **olduğu gibi**, cezaevi imamının da her zaman yüzü asıktı. YNYNY,11

Başka hastalara “Sen” derken, Füsün’a altını çize çize “Siz” diye hitap edenler **olduğu gibi**, yüzüne hiç bakamayanlar da çoktu. MM;404

Sabri Bey hakkımdaki tahkikatın **olduğu gibi**, mahkemedeki duruşmaların da belli başlı kahramanı oldu. SAE,97

Cemal Beyle evli olduğunu biliyor ve sadece kabul ediyordum. Fakat ikisinin arasındaki münasebetin üzerinde durmamıştım. Benim içimde ne Cemal Bey bana Selma Hanımı, ne de Selma Hanım zarurî şekilde Cemal Beyin varlığını hatırlatmıştı. Kocası **olduğu gibi**, herhangi bir hastalığı da olabilirdi. SAE,265

“Sabahları **olduğu gibi** aksamları azat vaktinde de kapının yanında duru, çocukların kıyafetlerini muayene eder.” Ac,17

Şimdi **olduğu gibi** o yıllarda da dedeler, odun kesme, hayvan bakma, yün kırpma gibi işlerden ellerini eteklerini artık çektiklerinden midir, saygı görmelerine rağmen aslında gizliden gizliye hafife alınırlardı. EH,134

Her zaman **olduğu gibi** şimdi de, yaşıyor olmanın değil, insan olmanın zevkini çıkarıyorum. EH,137

Yıllar sonra, sakladığı sırrı vermediği için eziyet gören Uzun İhsan Efendi’yi dilendirmek üzere satın almaya gittiği gün, Hınzıryedi yine o çatlak sesi hatırlayacak ve her zaman **olduğu gibi** o gün de, Ebrehe’nin akla sığmaz amaçları üzerinde kafa yormaya devam edecekti. PKA,103

Her zaman **olduğu gibi**, bu defa da oğluna ait olan iş, bütün işlerinin önüne geçmişti. KS,268

Âsi kız, her şeye **olduğu gibi**, buna da karşılık buluvermişti: “Kendimden aşağıdakilerde ne var? Ne varsa kendimden yukarıdakilerde!” EB,125

Bugüne dek **olduğu gibi** bundan sonra da aramızda geçen rezilliği bir dünya kuluna ıslatırsan, sağ kulağından sol kulağına duyurursan, sen de, ben de murtad defterine yazılmış kul olalım. DB,236

Şimdi bütün aydınlara **olduğu gibi** biz Teknik Üniversitelilere düşen en mühim görev, bu necip hareketin vakarına yaraşan sükûnet ve huzuru temine çalışmak, aklın ve ilmin rehberliğinden ayrılmamak ve ATATÜRK’e layık olmaya gayret etmektir. BBAR,224

Hikâyemin başında **olduğu gibi**, şimdi gene önümde mükemmel bir hayat olduğunu düşünüyordum. MM,221

"Hemen bütün sıkı zamanlarda **olduğu gibi**, doktor bu gece de gözlüğünü kaybetmişti." Değ,12

Karşılaştırma anlamı:

"Önceki cesetlerde **olduğu gibi** hiç kan yoktu." İH,396

Bittabi bütün bunlar Halit Ayaracı'da **olduğu gibi** pürüzsüz geçmiyordu. Yumuşak ve uysal, merhametli, sefaleti tatmış tabiatım ikide bir işe karışıyor, lafımı kesiyor, kararlarımı değiştiriyordu. SAE,17

Örneklendirme anlamı:

Dokuz sene önce geçirdiğimiz o iki aydan (aslı bir buçuk aydan iki gün azdı, sayın okurlar) kimseye söz etmemize gerek yok. Sanki seninle yeni tanışıyoruz. Yani filmlerde **olduğu gibi** birisiyle evlendim, ama hâlâ bakireyim. MM,427

Ama biz Füsün ile resim sanatında neler **olduğu gibi** konularda değildik hiç Fotoğraftaki siyah-beyaz kuşu büyütüp renklendirmenin zevkleri hızı mutlu ediyordu. MM,333

Ama buna benzer başka durumlarda **olduğu gibi** (Kenan ile konuşurken ya da Şenay Hanım'a Taksim'de rastladığımda) içimdeki hoş heyecanın nedenini kendimden saklıyor, oraya yalnızca "iş" için gittiğime inanmaya çalışıyordum. MM,161

Süreklili olma anlamı:

Fakat beş dakika süren bu hürmetin içinde her zaman **olduğu gibi** şimdi de Süleyman düşünüyordu: Bu Sacit herifi, mütareke olunca Ermeni, Kum kadınlarını İngiliz zabıtlarına taşımış, karıların Ayşe, Fatma olmadığını anlayınca, zabıtlar Sacit'i kovmuşlardı. Üİ,548

Horlamalar, sayıklamalar sabaha dek sürdü her gece **olduğu gibi**. YNYNY,339

Konu uzadı ve böyle durumlarda hep **olduğu gibi** iddiaya bindi. MM,48

"Ölüm tırpanımı yine işletiyor ve o konuştuğça her zaman **olduğu gibi** bütün sesler susuyor, aşk, müphem ümitler, yine içimizde yalancı aynalarını oynatıyorlar, herkes yine eskisi gibi seviyor, birleşiyor, ayrılıyor, çocuklar doğuyordu." SD,256

Fezai kemanımı öptükten sonra, bir bebekmiş gibi onu kiremitlerin üzerine, itinayla bıraktı. Her zaman **olduğu gibi**, onu incitmek istememişti. EH,200

Sık sık **olduğu gibi**, eğer aynı mahallede iki taşmekte varsa bunlar mutlaka kavgalı olurdu. Her iki tarafın da hocalarını, kalfalarını ve talebelerini kapsayan bu düşmanlık en azından yüz yıldır sürdüğü için kavganın hangi sebeple başladığı da bilinmezdi. PKA, 56 – 57

Fakat yanlış bir tahmindir bu. Çünkü kendilerine ateş açan arkebüz bölüğü, genellikle **olduğu gibi** iki değil, dört sıra halinde dizilmiş ve atış hızı dakikada dört yaylım ateşine çıkmıştı. PKA,82

Her şeyin **olduğu gibi** sürüp gittiği bu cennet, yavaş yavaş bir fanteziden (hayal mi deseydim) makul bir tahmine doğru evrildi. MM,97

Her zaman **olduğu gibi** sorusuna gene kendisi karşılık veriyor: Bu adam Londra'da bir avukatlık firmasının şefidir ve iki yıldan beri M... (mason) olmak istemektedir; zira firmanın meşhur müşterileri (endüstri ve denizcilik) firmaya karşı çekingen davranmaktadır... BBAR,187

Başka bir süre, eşya denizine takıldı gözleri. Bunaldı. Bunalmasaydı; bu dağınıklığı, her zaman **olduğu gibi** sevgi dolu gözlerle seyretmeyi bilebilseydi, her şey başka türlü olurdu öğretmenim. TO,119

Oyunun sonunu merak edecek gücü kalmamıştı, her zaman **olduğu gibi**. TO,119

Bütün romantik oyunlarda **olduğu gibi** şiddeti haklı gösteren bir serüvenimiz yaşanacak: Şiddeti düşünmekle başlayacağız ve şiddetle bitireceğiz. TO,150 – 151

Her zaman **olduğu gibi** Niko, dün gece yarısından sonra, barlardan çözülmüş alkol kalabalığıyla başının nasıl derde girdiğini anlatıp duruyor. KS,44

Birçok geceler **olduğu gibi**, Anahit uyanıp, ona sade kahve hazırlayacak. KS,80

Her zaman **olduğu gibi**, bir bakışta eksikliğini fazlasını seçemiyor. KS,637

Gündüz içtiğim her içkiden sonra **olduğu gibi**, Ahmet'le Şile'de geçirdiğimiz o gün de migrenim tutmuştu. Se,104

Her zaman **olduğu gibi**, cehenneme giden yollar iyiniyet taşlarıyla döşenmişti. Se,205

Her zaman **olduğu gibi** bütün çirkinliklerin üstünü örtüyor, içimi neşeyle dolduruyordu. Se,346

Her zaman **olduğu gibi** bu köyde günbatımı nefisti. Se,437

Yaşar'ın anlatacaklarını dinlemek için koğuştakiler her akşam **olduğu gibi** durumlarını almışlardı. YNYNY,291

– Allah kurtarsın! diyen Yarımorsiyon'a, her akşam **olduğu gibi** dişlerinin arasından tükürük fıskırtırcasına, – Sağol! diye bağırıyorlar. YNYNY,307

Belkıs, böyle durumlarda **olduğu gibi** bir Fransız ile kaçıp Türkiye'yi unutacağına, İstanbul'a dönmüş ve zengin diğer erkeklerle ilişkiler kurarak sosyete de bütün kadınları imrendiren çok zengin bir aşk hayatı yaşamaya başlamış. MM,77

Çok kalabalıktı, herkes her zaman **olduğu gibi**, aynı anda bağıra bağıra konuşuyordu. MM,111

Siyasi konularda atıp tutmak konusunda yaşlı garsonlar her zaman **olduğu gibi** bizden çok daha ihtiyatlıydılar. MM,188

Her yaz akşamı **olduğu gibi** yine hayat'a akşam sofrası hazırlanmıştı. DB,136

Ertesi senenin şeker bayramı eve hiçbir akraba uğramadı. Fakat her kandil ve bayramda **olduğu gibi** damat, gelin, torun, yaşayan, belki de yaşamayan bütün akrabalar için, hepsinin yaşına ve mertebesine göre yine hediyeler alındı. SAE, 86

Artık Emine bir daha ölemezdi, hatta hastalanamazdı da. Orada zihnimin bir köşesinde ***olduğu gibi*** kalacaktı. SAE,145

Tamamen anlamı:

“Çekmeceyi ***olduğu gibi*** bavulun içine boşaltıp getirdim.” MNK,171

“Evin diğer işlerinde sözü geçmediğini anlayınca her şeyi ***olduğu gibi*** muhafazaya karar verdi.” MB, 118

“Yolu ***olduğu gibi*** kapatmışlar Başkomiserim.” BEA,94

“Nasil görmez kardeşim! Eşşek kadar pencereler, şöyle bir başını uzatsa, sokak ***olduğu gibi*** gözlerinin önünde.” BEA,81

“Su ***olduğu gibi*** dışarıya akıyor ve boğazından geçebilen birkaç yudum da biraz sonra burnundan fişkınyordu.” KK,217

“Bunun önüne ancak buradaki mekanizmayı ***olduğu gibi*** çökertmekle geçilebilir.” SD,238

“Onun için aşk, hislerin kelimelerle israfı değil, Mümtaz’ın ruhundaki fırtınaya ***olduğu gibi*** kendisini teslimdi.” H,149

“İki gözümün çiçeğini ye oğul, dedim, elimden torbanın ağzını çözdüm, torbayı ***olduğu gibi*** odanın içine, Kaymakam oğlunun tam yatağının üstüne bir iyice boşalttım.” Te,144

“Mümtaz, Macide’ye ***olduğu gibi*** inanırdı.” H,175

“Evin içindekiler ne olduğunu daha doğru dürüst kestiremeden, Nuri Beyin akşamüzeri o kadar hürmet ve riayet görerek, kalbi sabırsızlıktan çarpa çarpa çıktığı büyük selamlık merdiveninin çatısı ***olduğu gibi*** çökmüştü.” MB,131

“Aracın arka tarafı ***olduğu gibi*** kan içinde...” İH,252

“Fotoğrafların asılı olmadığı tek duvar, ***olduğu gibi*** içki raflarına ayrılmıştı.” BEA,77

“Ya yetişmeseydim, koca cam ***olduğu gibi*** aşağıda.” BEA,77

“Beş katlı kâgir bina ***olduğu gibi*** ocak başına çevrilmişti.” BEA,287

“Beyaz Hala Türkçe deyimleri ***olduğu gibi*** İngilizceye çevirerek kullanıyor, bu da Viki’yi yoruyordu.” G,234

“Yazıya düşen hiçbir şey ateşini ***olduğu gibi*** yansıtmıyor, her şey yazıya dönüşürken munisleşiyor.” NA,401

“Okulu, yıllar önce açılmış, üstü (pedavra) denilen çam yarmalarıyla örtülü, yağmur kar sularını ***olduğu gibi*** içeri geçiren köhne bir yapıdır.” ET,17

“İslanıp kalmış giysileri, **olduğu gibi** aldı bir yere koydu.” YÖ,208

“İsterseniz Mister Margusyan'ın partisini **olduğu gibi** ona gönderelim.” ŞYY,29

“Bir tür **olduğu gibi** yok oluyor, yerine yine o çağda yep yeni bir tür çıkıyor demek istiyor Hocamız da.” HSIİ,86

“Bence asabiyecilerin vaktiyle sık sık söyledikleri bu kelimenin de sabit bir medhulü olmadığı için doktorun teşhisini **olduğu gibi** kabul etmeyeceğim.” Ş,73

“Yukarı sofanın tavanı **olduğu gibi** çökmüş, makam odasının önü moloz yığınlarından geçilmez hale gelmişti.” Değ,14

“Pekâlâ; işte, ne kendime, ne başkasına kabahat bulmuyor, hadiseleri **olduğu gibi** kabul ediyor ve sessizce katlanıyordum.” KMM, 150

“İşin asıl garip tarafı, ikimiz de bu değişikliği **olduğu gibi** kabul ediyor v tabii buluyorduk.” KMM,17

Ortağı ise servetinin sonkuruşunu kumar masasında kaybettikten sonra, o akşamüstü mezara girmelerinden önce bir tepsi baklavayı kendileri silip süpürmek yerine, **olduğu gibi** kaynanaya yedirip ağırlığını artırmadıkları için pişman olacak ve bir hafta geçince intihar edecekti. EH,53

Pastalar **olduğu gibi** çöplüğe atıldı. BBAR, 28

Mustafa İnan hayatla ve tabiatla ilgiliydi: savaş yıllannın ‘kaç – kaç’ gezisini, Malatya’ya ve İstanbul’a yaptığı yolculukları, inanılmaz hafızasının da yardımıyla, **olduğu gibi** hatırlıyordu; gördüklerini matematik bir soğukkanlılıkla yorumluyordu. BBAR,70 – 71

Peygamber, durumunu kuvvetlendirmek için sakal bırakmış **olduğu gibi** – kara ve uzun bir sakalı vardı – heybetli görünmek istediğinden, gardiyana belli etmeden yataktan yürüttüğü beyaz çarşafa sarılmıştı. TO,341

Aslında bu korku yersizdi; otuz üçüncü ilkeye göre, kendini harcama korkusu ve **olduğu gibi** koruma endişesi de zararlıydı. TO,417

Dura dura bütün kalafatları dökülmüş de **olduğu gibi** su dolmuş ağzına birlik. HK,13

Temel Reis'in top gibi patlayan tabancasının sesini rüzgâr **olduğu gibi** kıyıya götürmüştü. HK,39

Bombaların patlamasıyla havaya dağılan yıkıntılar **olduğu gibi** kayıklardan birinin üzerine dökülmüştü havadan. HK,129

Kemerini gevşetip gömleğini sıyırdılar. Tam göbeğinin altından girmişti kurşun. Bir de sırtına bakın! dedi. Çevirmek için elini uzatan Halil çekti birden. Vıcık vıcık kan! dedi. Gömleğinin arkası kan, **olduğu gibi!** HK,131

Dürnev, içinde dolaşıp duran soruyu, evde sormadı Güner'e; merdivenlerde sormadı; sokakta hiç sormadı; lodos eteklerini uçuruyor, saçlarını **olduğu gibi** yüzlerine indiriyordu. KS,286

İrfan, yeniden önünde ne kadar kâğıt varsa buruşturuyor: İki yarım makale, bir ajans bülteni, bir bulmaca müsveddesi ***olduğu gibi*** güme gidiyorlar. KS,324

Anlaşmaları kolay oldu. Mahmud odasını yüz elli liraya tutmuştu. Ümid aynı parayı ödeyecek, pansiyonu ***olduğu gibi*** devralacaktı. KS,377

Pamuk tarlalarını düşünüyordu. Çukurova geçiyordu gözlerinin önünden ***olduğu gibi***. Bir tatlı, bir sihirli. Başka türlü. ÖO,173

Üstünde deri diyecek deri kalmamıştı. Tüpleri tüm dökülmüş, kaltak ***olduğu gibi*** dışarda kalmış, altının delik deşik olmuş keçesinin püskülleri dışarı fırlamıştı. O,36

Tan yerileri ışıyıp, gün doğanda ne görelim? Öteden, ovanın üstünde bir kavak ormanı, dimdik, bir tek ağacı bile eğilmeden, düşmeden, ***olduğu gibi*** denize doğru akıp gelir. O,155

Börekle güveci ***olduğu gibi*** fırına atarlardı ama eğer pide harcı götürmüşsek, unlu tezgâh üzerinde usta elleriyle açtıkları hamura onu yayarlar, üstüne fırçayla yumurta sürerler ve içinde odun kütüklerinin köz olduğu fırına atarlardı. Se,87

Cam bardaklara iki çay doldurup masaya götürdüm. Sonra tavayı ***olduğu gibi*** alıp Kerem'in odasına gittim. Se,133

Bütün bu klasörlerin, ne yazacaklarını henüz kimsenin bilmediği makinaların, odamızın kirli ve sıvasız duvarlarıyla hiç bağdaşmayan perdelerin, etajerlerin, gece lambalarının, benimle ve Nermin Hanımla beraber buraya toplanmış olmalarındaki muvaffakiyeti ***olduğu gibi*** ona, sadece ona bağışladı. SAE,239

Nasıl, o kendisine uzatılan tepsiyi yani bütün Zeynep Hanım servetini alıp kabul etmek alçak gönüllülüğünü gösterdikten sonra, bu servetin içinden kendisine en lâıyk olanı, bir yazma Kur'ân'ı seçerek gerisini ***olduğu gibi*** sahiplerine hediye etmişse, belediye reisi de öylece kendisine hediye edilen muvaffakiyeti hafif ve çok kibar bir tebessümle, "Zaten bunu bekliyordum..." der gibi kabul etti, sonra: SAE,239

Tahmin anlamı:

Kuvvetle muhtemel ***olduğu gibi***, sorguya çekilen Hinzıryedi eğer ona kendisinin Anadolu'dan dilenmeye geldiğini söylemişse, şüphesinin iyice artması kaçınılmazdı. PKA,125

Tıpkısının aynısı anlamı:

Oda kapısı açıldı, kapının kanadına Erkânıharp Müşirinin mermer yalısında ***olduğu gibi***, bir uşak yapıştı: Sofadan Hidayet haykırıyordu: – Aşkolsun Adnan Beyefendi Hazretleri, biz gelmezsek sizin arayacağınız yok! Üİ,310

Uçaktaki hosteslerin hepsi uzun boylu, sarışın ve güzel. Bütün Almanlarda ***olduğu gibi*** üniformaları üstlerinde kalıp gibi duruyor. Se,11

Bizim burada öteki kazalarda ***olduğu gibi*** şehir kulübü, tüccar kulübü, avcılar kulübü ne yoktur. Z,11

“Çoğu zaman Heratlı eski büyük üstatların yaptığı bir sayfaya günlerce bakar, bir yandan da hiç bakmadığı bir kâğıda aynı resmi **olduğu gibi** yaparmış.” BAK,93

“Tıpkı annesinin hastalığında **olduğu gibi**, tıpkı Handan’la Yekta’nın evleneceğini duyduğunda **olduğu gibi**.” İH,264

“Şayet, günün birinde açılacak olursa, içinde masallarda **olduğu gibi**, “Kırkinci odanın tavanına asılı” bir adam görmekten korkuyorum.” Ş,22

“Siz sevgiyi destanlarda, çoban muaşakası masallarında Romeo ve Juliette’te **olduğu gibi** anlıyorsunuz.” KK,58

Sonunda aradığını gördü: Mabedin duvarlarında, tıpkı eski Alameyn sancağında **olduğu gibi**, uçları kırılmış da olsa, haç tasvirleri vardı. EH,72

Hatırlayabildiğim kadarıyla, ayna hediye edildikten kırk yıl sonra ilk düzenek bir ikinci düzeneği harekete geçiriyor, bu arada saatin içindeki metal tokmaklar çeşitli büyüklükteki çanlara vurup, tıpkı müzik kutularında **olduğu gibi** kasvetli bir nağme çalıyorlardı. PKA,208

Genç arkadaşımız da korkusunu gizlemek için, hocasının yapmış **olduğu gibi** korkutmayı denedi. BBAR,265

Cebinden dolmakalemini çıkardı: “Şimdi ben sana tıpkı bilmeceelerde **olduğu gibi** soracağım; sen de bana Türkçesini söyleyeceksin.” TO,193

Ölüm, annesinin hastalığında **olduğu gibi**, söylenmekten korkulan bir kelime olmuştu. TO,234

Çok okuyan ve çok bilen bu kitap kurdu – ne yazık ki tıpkı kitaplarda **olduğu gibi** – bu basit oyunları göremiyordu nedense. Ne yazık ki – Allah kahretsin gene kitaplarda **olduğu gibi** – burunun ucunu gördüğü yoktu. TO,359

Şimdi, yerin temizlenişini de fincanın düşüşünde **olduğu gibi**, aynı kayıtsız gözlerle seyrettiğime göre demek öldüm; duygularım öldü, duygularımla ilişkili aklım öldü. TO,404

Herkes, kalabalığın verdiği hareket etme isteğine rağmen, her adımını, yavaş gösterilen bir filmde **olduğu gibi** sanki yer çekimi yokmuşçasına atmak zorunda kalıyordu. TO,433

Boynumdan göğsüme çizilen çizgi, düzgün bir erkekte **olduğu gibi**, göğüsten karına geçerken çukurlaşmıyor bende, aksine acayip bir şekilde kamburlaşıyor. KS,642

Adnan, ölüye acımaya başladı; bu sahne heyecanı taşmaya müsaitti: Yalı halkı – orta ailelerde **olduğu gibi** – pencerelerden haykırsalardı, Adnan ağlayacaktı. Fakat bu teessür içinde gözünü bahriye miralayından alamıyordu. Üİ,273

Ama benim de bu arada uyukum gelmişti. Tıpkı şimdi, uçakta bu hikâyeye devam ederken **olduğu gibi**. Se,205

O zamanlar resim çekilirken kimse “Cheese” diye bağırıyordu herhalde. Ya da artist fotoğraflarında **olduğu gibi** “333” diyerek dudakları büzmüyordu. Se,392

“Yatağa girerken, her büyük felaketimde ***olduğu gibi***, kendimi birkaç yaş birden büyümüş hissettim.”
DHK,28

“Rüyada ***olduğu gibi***, etsiz, kemiksiz, renksiz, şekilsiz, ancak varlığı tasavvurla hissedilen bir şeydi...”
Ş,212

O soğuk ve kurşuni kurban bayramı sabahının bazı görüntüleri, yatağımda uyumaya çalışırken, zaman zaman görülen rüyalarda ***olduğu gibi***, hem çok tanıdık hem de tuhaf bir hatıra gibi gözümün önünden geçti: MM,39

Gözyaşları ancak tek bir kişinin kucağında dinen bebelere ***olduğu gibi***, içimi derin, yumuşacık ve kadifemsi bir mutluluk sessizliği sarmıştı. MM,134

Tek tuhaflık, geçen zamanın herkeste ***olduğu gibi*** aşk acımı dindirmemesiydi. MM,186

Bütün bu kalabalık, Fatih, Vefa, Kocamustafapaşa gibi geleneksel Müslüman mahallelerinde ***olduğu gibi*** kuvvetli bir cemaat duygusuyla hareket etmezdi. MM,272

Tıpkı masallarda ***olduğu gibi*** hiç solmayan güller arasında, berrak havuzların başında bülbül sesleri, gül ve yasemin kokulan, serin su şakırtıları içinde kendisi kadar güzel cariyeleriyle saz sohbetleri yapıp eğlenen yahut penceresinde tek başına oturup dostumuzu düşünme düşünme gergef işleyen bu sevgilinin güzelliğini hepimiz ezberden bilirdik. SAE,44 – 45

Her blokun cephesinde tıpkı saatlerde ***olduğu gibi*** geniş bir çember içinde sağdan sola gitmek üzere birden on ikiye kadar Romen rakamları yazılıydı. SAE,362

Salon yerine tıpkı gökdelenlerde ***olduğu gibi*** bir üst kat bahçe yapmak en iyisi olacaktı. SAE,366

“Jandarmanın bu izahatı, tedavi sahnesini aşığı yukarı ***olduğu gibi*** kaymakamın gözü önünde canlandırdı.” Değ,12

3. Sonuç

Olduğu gibi yapısını tespit etmek için ayırım yapmaksızın ve telif haklarını dikkate alarak 28 farklı yazardan 50 farklı roman seçilmiştir. Romanlar içerisinde tek bir yazarın kaleme aldığı birden çok eser bulunmaktadır. Telif hakları konusu ve bir eserin birden çok yayınevi/kuruluş tarafından basımının bulunması romanların teminini zorlaştırmıştır. Anlam temelli bir çalışma yapıldığı ve taraması yapılan yapının bağlam içerisinde hangi çatı kavrama karşılık olarak kullanıldığına önem arz etmesi belirlenen romanların bulunabilen en eski baskılarını temin etmeye yönlendirmiş ve *olduğu gibi* yapısı 15 farklı anlamda tasnif etmeye çalışılmıştır. Burada dikkat çeken nokta aynı yazarın aynı roman içerisinde *olduğu gibi* yapısını farklı anlamlara gelecek şekilde kullanmasıdır. *Olduğu gibi* yapısıyla ilgili olarak giriş bölümünde sıralanan ve inceleme bölümünde anlamsal farklılıkları tasniflenen çalışma için çok daha fazla sayıda roman taraması yapılmıştır. Ancak belirlenen anlamlar için seçilen örnek cümlelerin sayıca fazlalığı göz önüne alınarak tekrara neden olmaması için sınırlamaya gidilmiştir. Özellikle “*tamamen*” anlamını veren *olduğu gibi* yapısının tanıklandığı örnek cümlelerin romanlarda sayıca fazlalığı nedeniyle çalışmanın hacmi gözetilerek bu anlamı en açık ve net şekilde verebilen örnek cümleler seçilmiş, belirli sayıda tutulmuştur. Tarama ve aktarma işlemlerinin uzun zaman alması konusunda araştırmacı grup tarafından derlem temelli çalışmayla taramaların daha fazla roman, öykü

ve hatta şiirlerle desteklenerek kapsamın genişletilebileceğini ve *olduğu gibi* yapısının farklı anlamlarda kullanımının ortaya çıkarılabileceği, böylece Türkçenin söz varlığına katkıda bulunulabileceği görüşündeyiz.

Kaynakça

- Aksoy, Ömer Asım (1988). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1 Atasözleri Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap.
- Altuntaş, Ali Fuat (2017). *Türkiye Türkçesinde Gibi Edatıyla Kurulan Kalıp Sözler Deyimler*. Bolu: Basılmamış Yüksek lisans tezi.
- Çotuksöken, Yusuf (1992). *Deyimlerimiz*. İstanbul: Özgül.
- Gökdayı, Hürriyet (2011). *Türkçede Kalıp Sözler*. İstanbul: Kriter.
- Hacıeminoğlu, Necmettin (1992). *Türk Dilinde Edatlar*. İstanbul: MEB.
- Karaağaç, Günay (2013). *Anlam (Anlam Bilimi ve İletişim)*. İstanbul: Kesit.
- Karaağaç, Günay (2013). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK.
- Korkmaz, Zeynep (2007). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK.
- Merriam Webster's Dictionary of Synonyms* (1984). ABD.
- Sev, Gülsel (2007). *Tarihi Türk Lehçelerinde Hâl Ekleri*. Ankara: Akçağ.
- Sev, Gülsel (2012). "Türkiye Türkçesinde Gibi Edatıyla Kurulan Benzetmeli Anlatımlar." *Turkish Studies*, Volume 7/4, 2012, s.499-512, Ankara.
- Türkçe Sözlük* (2011). Ankara: TDK.
- Üstünova, Kerime (2010). *Dilbilgisi Sorunları 'Ecekmış Gibiyim' Yapısının Düşündürdükleri*. İstanbul: Kesit.
- Üstünova, Kerime (2008). *Ad İşletimi*. İstanbul: Kesit.
- Vardar, Berke (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil.

Taranan eserler

Abasıyanık, Sait Faik

(2005). *Kayıp Aranıyor*. İstanbul: YKY.

Adıvar, Halide Edip

(2001). *Sinekli Bakkal*. İstanbul: Özgür Yayınları.

(2012). *Ateşten Gömlek*. İstanbul: Can Yayınları.

Ali, Sabahattin

(2009). *Kuyucaklı Yusuf*. İstanbul: YKY.

(2009). *Kürt Mantolu Madonna*. İstanbul: YKY.

Anar, İhsan Oktay

(2016). *Efrâsiyâb'ın Hikâyeleri*. İstanbul: İletişim Yayınları.

(2015). *Puslu Kıtalar Atlası*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Atay, Oğuz

(2016). *Bir Bilim Adamının Romanı – Mustafa İnan*. İstanbul: İletişim Yayınları.

(2016). *Tehlikeli Oyunları*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Atılğan, Yusuf

(2012). *Anayurt Otel*. İstanbul: YKY.

Adres
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8
Kadıköy - İSTANBUL / TÜRKİYE 34714
e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

Address
RumeliDE Journal of Language and Literature Studies
Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8
Kadıköy - ISTANBUL / TURKEY 34714
e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

(2006). *Aylak Adam*. İstanbul: YKY.

Baykurt, Fakir

(1980). *Efkâr Tepesi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

(1993). *Yılanların Öcü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Bekiroğlu, Nazan

(2012). *Nar Ağacı*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Gürpınar, Hüseyin Rahmi

(2007). *Mürebbiye*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Güntekin, Reşat Nuri

(2012). *Çalkıuşu*. İstanbul: İnkılap Kitapevi Yayın.

(2010). *Acımak*. İstanbul: İnkılap kitapevi Yayın.

Ilgaz, Rıfat

(2003). *Hababam Sınıfı İcraatın İçinde*. İstanbul: Çınar Yayınları.

(2005). *Halime Kaptan*. İstanbul: Çınar Yayınları.

İlhan, Attilâ

(2016). *Kurtlar Sofrası*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayıncılık.

Karaosmanoğlu, Yakup kadri

(2003). *Kiralık Konak*. İstanbul: İletişim Yayınları.

(1987). *Yaban*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Kemal, Orhan

(2004). *Evlerden Biri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Kemal, Yaşar

(1983). *Ölmez Otu*. : İstanbul: Tekin Yayınevi.

(1996). *Ağrıdağı Efsanesi*. İstanbul: Adam Yayınları.

(2004). *Ortadirek*. İstanbul: YKY.

(2012). *Teneke*. İstanbul: YKY.

Kuntay, Mithat Cemal

(2017). *Üç İstanbul*. İstanbul: Oğlak Yayınları.

Livaneli, Zülfü

(2011). *Serenad*. İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık.

Nesin, Aziz

(2021). *Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz*. İstanbul: Nesin Yayınevi.

(2021). *Zübük*. İstanbul: Tekin Yayınevi.

Pala, İskender

(2010). *Katre-i Matem*. İstanbul: Kapı Yayınları.

Pamuk, Orhan

(1998). *Benim Adım Kırmızı*. İstanbul: YKY.

(2016). *Kırmızı Saçlı Kadın*. İstanbul: YKY.

(2016). *Masumiyet Mūzesi*. İstanbul: YKY.

Safa, Peyami

(2004). *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*. İstanbul: Alkım Yayınevi.

(2016). *Fatih Harbiye*. İstanbul: Ötügen Neşriyat.

(1991). *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*. İstanbul: Ötügen Neşriyat.

Sayar, Abbas

(1984). *Dik Bayır*. İstanbul: Can Yayınları.

Tahir, Kemal

(2001). *Devlet Ana*. İstanbul: Tekin Yayınları.

(1991). *Sağurdere*. İstanbul: Adam Yayınları.

Taner, Haldun

(1987). *Şişhaneye Yağmur Yağıyordu*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Tanpınar, Ahmet Hamdi

(1999). *Sahnenin Dışındakiler*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

(2021). *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Huzur. : Tercüman 1001 Temel Eser.

(2003). *Mahur Beste*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Tekin, Latife

(2021). *Sevgili Arsız Ölüm*. İstanbul: Can Yayınları.

Uşaklığıl, Halit Ziya

(2009). *Mai Ve Siyah*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Ümit, Ahmet

(2010). *İstanbul Hatırası*. İstanbul: Everest Yayınları.

(2003). *Beyoğlu'nun En Güzel Abisi*. İstanbul: Everest Yayınları.

Kısaltmalar

1. **AA:** Aylak Adam

2. **Ac:** Acımak

3. **ADE:** Ağrıdağı Efsanesi

4. **AG:** Ateşten Gömlek

5. **AO:** Anayurt Oteli

6. **BAK:** Benim Adım Kırmızı

7. **BBAR:** Bir Bilim Adamının Romanı

8. **BEA:** Beyoğlu'nun En Güzel Abisi

9. **Ç:** Çalıkuşu

10. **DA:** Devlet Ana

11. **DB:** Dik Bayır

12. **DHK:** Dokuzuncu Hariciye Koğuşu

13. **EB:** Evlerden Biri

14. **EH:** Efrâsiyâb'ın Hikâyeleri
15. **ET:** Efkâr Tepesi
16. **FH:** Fatih Harbiye
17. **H:** Huzur
18. **HK:** Halime Kaptan
19. **HSİİ:** Hababam Sınıfı İcraatın İçinde
20. **İH:** İstanbul Hatırası
21. **KA:** Kayıp Aramıyor
22. **KK:** Kiralık Konak
23. **KM:** Katre-i Matem
24. **KMM:** Kürk Mantolu Madonna
25. **KS:** Kurtlar Sofrası
26. **KSK:** Kırmızı Saçlı Kadın
27. **KY:** Kuyucaklı Yusuf
28. **MB:** Mahur Beste
29. **MM:** Masumiyet Müzesi
30. **MNK:** Matmazel Noraliya'nın Koltuğu
31. **MS:** Mai ve Siyah
32. **Mü:** Mürebbiye
33. **NA:** Nar Ağacı
34. **O:** Ortadirek
35. **ÖO:** Ölmez Otu
36. **PKA:** Puslu Kıtalar Atlası
37. **S:** Sağırdere
38. **SAE:** Saatleri Ayarlama Enstitüsü
39. **SAÖ:** Sevgili Arsız Ölüm
40. **SB:** Sinekli Bakkal
41. **SD:** Sahnenin Dışındakiler
42. **Se:** Serenad
43. **ŞYY:** Şişhaneye Yağmur Yağlıyordu
44. **TDK TS:** Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük
45. **Te:** Teneke
- TO:** Tehlikeli Oyunlar
47. **Üİ:** Üç İstanbul
48. **Ya:** Yaban
49. **YNYNY:** Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz
50. **YÖ:** Yılanların Öcü
51. **Z:** Zübük